

staar, jeg har intet imod, at vi holde os til det gamle og ikke alt for ofte komme ind paa noget nyt. Ganske vist kan der komme Ulemper for Øjeblikket. Der er ingen Tvivl om, at naar en Mand med megen Besvær har fundet en Grusgrav, hvoraf han bruger Materialet til sin Have eller til Salg, er det uheldigt, at Kommunen kan komme og tage det, uden at give anden Erstatning, end for Afsavn af Jorden. Men paa den anden Side, hvis Lovforslaget bliver til Lov, vil det sige, at medens Kommunerne rundt omkring i Landet i Grunden have haft deres Vejmateriale temmelig frit, komme de nu til at betale om ikke en høj Pris, saa dog noget derfor, og hvorfor skulle vore ulykkelige Kommuner, som allerede ere overbebyrdede, igen have en ny Byrde? Jeg tør sikkert sige, at hidtil ere vi kun meget faa, der ere blevne forulempede af Kommunen ved Grusgravning. Der kan nævnes Eksempler derpaa, men de fleste af os have ikke følt os videre forulempede deraf. Jeg vil bede ærede Medlemmer om at tænke en lille Smule paa Kommunerne ved et Lovforslag som dette. Den egentlige Forskel mellem den gældende Lov og den fremtidige fremkommer ved Erstatningen af Materialets Værdi, men det, der har været Uenighed om, og som jeg ogsaa finder er meget uheldigt, er det sidste Stykke af § 4. Det forekommer mig som flere ærede Medlemmer meget urimeligt, at der, naar der tages Grus og Sten paa Strandbredden uden for den sædvanlige Højvandslinie, ikke skal gives Ejeren Erstatning. Der er her fremkommet et nyt Udtryk, Højvandslinie, som vi ikke have kendt før. Hidtil er der talt om den daglige Vandstandsline. Om ikke af anden Grund, tror jeg, at Lovforslaget af Hensyn til § 4 bør henvises til et Udvalg, hvilket jeg altsaa anbefaler.

Danneskjold-Samsø: Det Lovforslag, som blev fremlagt af Regeringen, ønskede at slaa to Principper fast. Det ene Princip skulde gaa ud paa, at der gives ensartede Regler for de forskellige Autoriteter, der benytte dette Vejmateriale, Grus, Sten og Sand. Det andet Princip skulde gaa ud paa, at der skal betales Erstatning til den private Mand, naar sligt tages fra ham. Disse to Principper synes jeg ere rigtige. Folketinget har ogsaa vedtaget dem, men saa gaar Folketinget hen og gør en Undtagelse, hvorved det bryder begge Principper, idet det siger: Men Kommunerne skulle have en Særstilling, de skulle have Lov til at tage deres Vejmateriale

nede ved Stranden, for saa vidt de kunne naa dertil, uden at betale Erstatning. Det bryder altsaa Princippet, idet Kommunen faar en Særstilling fremfor de andre Autoriteter, og det bryder ogsaa det Princip, at der skal betales Erstatning til de private for dette Materiale. Dette finder jeg urigtigt. Jeg skal grumme gerne være med til at hjælpe Kommunerne ud af den uheldige økonomiske Forfatning, de befinde sig i, naar det kan ske paa en god og forstandig Maade; men jeg kan ikke indse, at det er den korrekte Maade. Jeg finder ogsaa, det vil være meget uretfærdigt, om Kommunens Vejvæsen skal have Lov til at gaa ind paa den og den Mands Ejendom ved Stranden og sige: Ham ville vi flaa — det gøre de nemlig ved at tage deres Materiale dernede — men hans Naboer røre vi ikke. Hvorfor skal det gaa ud over Enkeltmand uden Erstatning? Muligvis er denne enkelte Mand ingenlunde en velstillet Mand, han er muligvis en af de mindst velstillede i Kommunen. Jeg siger ikke, at Kommunerne ville gøre dette; men Lovgivningen giver dem Ret dertil, og jeg synes ikke, at den overhovedet bør give Adgang til at begaa Uretfærdighed, og det er det efter min Mening. Det ærede Medlem, der sidder ved Siden af mig (Ahlefeldt-Laurvig), sagde, at vi føle os ikke belemede eller generede ved den Ret, som Vejvæsenet nu har til at tage Grus. Det er meget muligt, jeg deler nu ikke denne Opfattelse. Vist er det, at hvis Vejvæsenet faar Adgang til at tage Materialet gratis ved Stranden, medens de skulle betale for det oppe i Landet, ville sandelig Kystejerne blive flaaede. Jeg skal endnu bemærke, at dette Forslag, som det er vedtaget af Folketinget, strider mod det Forslag om Kystfredning, som Folketinget vedtog for et Par Maaneder siden. Thi efter dette skal, naar en Mand freder sin Kyst, ogsaa den af Græs ubevoksede Strandbred være fredet, ingen maa tage noget deraf; dog kunne Synsmændene give Ejerne Ret til at tage noget Materiale til eget Forbrug. Kommunerne maa altsaa heller ikke tage noget deraf. Men nu siger den her foreliggende Lov, at Kommunerne have Lov til at køre ned og tage gratis Materiale. Det vil ikke være heldigt for Kystfredningen; og faa vi ikke den ny Lov om Kystfredning, men beholde den gamle, er det akkurat lige saa galt. Jeg skal bevidne, hvad det 2det ærede Medlem for 9de Kreds (la Cour) sagde, at Kommunerne ikke genere sig for ligefrem at ødelægge Strandbredden, skønt Kysten er fredet, ved at